

Ålands förvaltningsdomstol

Pb 31

AX-22101 Mariehamn

Utlåtande till ÅFD över Ålands Fiskförädling Ab:s besvär över miljötillstånd för fiskodling vid Nåtö by, Lemlands kommun

Sammanfattning

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHH) konstaterar att inget nytt framkommit i ärendet som skulle ändra myndighetens beslut. ÅMHH yrkar därför att Ålands förvaltningsdomstol (ÅFD) förkastar besväret.

Motivering

Ålands fiskförädling (ÅF) yrkar att giltighetstiden i miljötillstånd ÅMH-Pn 33/09 ändras sålunda att den gäller minst till utgången av år 2015 samt att kravet på ny odlingsplats som uppfyller landskapsförordningen (ÅFS 2007:57) stryks.

ÅF yrkar även att villkorspunkt 1 i beslutet ändras sålunda att mängden näringsämnen i fodret motsvarar ansökan, dvs. 1 800 kg fosfor och 13 000 kg kväve

Landskapsförordning (2007:57) om odling av regnbågslax och lax i havet (fiskodlingsförordningen) ska tillämpas i sin helhet på verksamheter som bedriver odling av lax och regnbågslax i havet. Denna förordning har upprättats med stöd av vattenlag (1996:61) för landskapet Åland (vattenlagen) och landskapslag (2001:30) om miljöskydd och miljötillstånd. Målsättningen med förordningen är främst att de inre och strandnära odlingsplatserna ska flyttas till odlingsplatser med högre vattenomsättning och att verksamheten därmed ska uppfylla de allmänna kravbestämmelserna i vattenlagen. Den lokala belastningen minskar och därmed förebyggs intressekonflikter.

ÅMHH anser därför att kraven i fiskodlingsförordningen är tillämplig som riktlinje och vägledning vid prövning av liknande verksamheter som förutsätter tillstånd enligt vattenlagen.

Tekniken som används vid odling av sik är konventionell kassodling och skiljer sig inte från verksamhet som bedriver odling av lax och regnbågslax. ÅMHH menar att det är rimligt med stöd av vattenlagen, att motsvarande krav som i 3 § fiskodlingsförordningen i fråga om krav på plats för fiskodling och att ikraftträdande och övergångsbestämmelser för dessa krav som omnämns i 8 § i samma förordning, ska gälla även för verksamheten vid Nåtö fiskodling och dess inriktning på odling av sik.

Odlingsplatsen vid Nåtö uppfyller inte kravet på 10 meters vattendjup under odlingskassarna eller det öppenhetsvärde som anges i fiskodlingsförordningen.

ÅF nämner i sin ansökan om tillstånd att sik är känsligare vid hantering än t.ex. regnbåge, men inget omnämns eller bifogas som påvisar att arten inte kan produceras på odlingsplatser med hög vattenomsättning. Inte heller Fiskeribyrån vid Ålands landskapsregering nämner att arten kräver skyddade odlingsplatser i det begärda utlåtandet. Vid prövning av fiskodlingar i fastlandet fastställs lika krav och villkor på odlingar, oberoende om verksamheten är inriktad på lax eller sik. Vid kartstudier kan man se att flera av odlingsplatserna för sik i fastlandet är lokaliserade ute i skärgården. ÅMHH anser därmed att daglig tillsyn och kontrollerade odlingsförhållanden kan ordnas även vid odlingsplatser som inte har en instängd och strandnära lokalisering.

Gällande tillstånd för Nåtö fiskodling beviljades av Västra Finlands vattendomstol år 1992 och innehöll då villkor om att fodret högst fick innehålla 1 800 kg fosfor och 13 000 kg kväve. ÅMHH har med de motiveringar som framgår i beslutet justerat näringsinnehållet i fodret till 1 260 kg fosfor och 10 500 kg kväve.

Vid beräkning av omfattningen har ÅMHH utgått från de förhållanden som gäller vid odling av sik och räknat så att den totala belastningen av fosfor och kväve som tillförs vattenområdet från Nåtö fiskodling inte överstiger tidigare tillstånd. Den totala belastningen från verksamheten är beräknad minska med 22 % fosfor och 9 % kväve sen tidigare tillstånd. Den högre procenten för fosfor, beror på att fodrets innehåll av närsalter i tidigare tillstånd inte kongruerar vid beräkning för den nu ansökta verksamheten. Foderkoefficienten och fodrets innehåll av framförallt kväve är högre i den nu ansökta verksamheten jämfört med tidigare verksamhet och tillstånd, vilket gör att den specifika belastningen av kväve och fosfor vid odling av sik är betydligt högre än vid odling av lax. På denna grund har fosfor- och kväveinnehållet i fodret minskats något, för att försäkra om att den nya inriktningen på sik inte ska leda till ökad belastning av närsalter på vattenområdet. Odlingsplatsens lokalisering och områdets vattenomsättning är på samma grund mycket viktiga parametrar vid miljöprövning av verksamhet som enbart är inriktad på odling av sik.

Till grund för den något minskade belastningen har ÅMHH i beslutet hänvisat till resultaten från hela perioden som recipientundersökningar finns i området, dvs. från 1996 och framåt. Varierande resultat noteras rörande odlingens påverkan på vattenmiljön. Tidigare ses huvudsakligen tydlig påverkan av odlingen i närområdet med de utsläppsvärden som gäller i det gällande tillståndet. ÅMHH anser att vissa fluktuationer kan förväntas när analyser av naturen utförs, bl.a. för att det är fråga om stickprov tagna under då rådande förhållanden. Vid beslut för en verksamhet vars tidigare tillstånd är från 1992 kan myndigheten inte enbart fokusera på de senaste årens resultat. En helhetsanalys behöver göras. ÅMHH konstaterar därför att en viss påverkan av odlingen har kunnat ses i närområdet med de tidigare utsläppsmängderna och har därför funnit det nödvändigt att något minska utsläppsmängderna.

Enligt 4 kap. 3 § vattenlagen ska vattenfarlig verksamhet inte beviljas tillstånd om de trots försiktighetsmått riskerar att medföra olägenheter av väsentlig betydelse annat än om nyttan härav klart överstiger skadan. ÅF menar att verksamheten i dagsläget eller på sikt inte medför olägenhet av väsentlig betydelse och verksamheten inte står i strid med allmänna och enskilda intressen. Vid delgivning inkom inte några skriftliga yttranden, men Lemlands kommun har i ett utlåtande förordat en avveckling av fiskodlingen vid Nåtö. Även Ålands landskapsregering motsätter sig fortsatt verksamhet då Nåtö fiskodling är belägen omedelbart i anslutning till vatten- och landområden, vilka underlyder Nåtö-Jungfruskär naturreservat. ÅMHH menar att kommunen och landskapsregeringen för talan för allmänna och enskilda intressen och att fiskodlingsförordningen upprättades för att ge riktlinjer hur fiskodlingar i de åländska vattenområdena ska placeras för att förhindra olägenheter av väsentlig betydelse och strid med allmänna och enskilda intressen i enlighet med 4 kap. 3 och 4 §§ vattenlagen. ÅMHH har med bakgrund av detta tillämpat fiskodlingsförordningen och de krav i 3 § som ställs på plats för fiskodling som riktlinje för den nu ansökta verksamheten vid Nåtö fiskodling.

ÅF har tio odlingsplatser utspridda i alla Ålands vattenområden, med majoriteten i Södra saltsjöområdet, se bilaga 11, vattenförordningen (1996:77) för landskapet Åland. ÅMHH gör därför bedömningen att det är möjligt för företaget att göra eventuella omstruktureringar och hitta en bättre lämpad odlingsplats för sin verksamhet gällande odling av sik under tiden fram till 31.12.2012.

Med beaktande av motiveringarna i beslutet och det ovan anförda menar ÅMHH att beslutets giltighetstid och kravet på ny odlingsplats samt verksamhetens omfattning i villkorspunkt 1 inte står i strid med gällande bestämmelser i miljölagstiftningen.

För det fall att ÅFD anser att en direkt hänvisning till fiskodlingsförordningen inte är möjlig, kan beslutet justeras till denna del av förvaltningsdomstolen. Det är inte ändamålsenligt att återförvisa ärendet för ny handläggning.

Bakgrund

Ålands förvaltningsdomstol (ÅFD) har begärt utlåtande över Ålands fiskförädling Ab:s (ÅF) besvär avseende Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighets (ÅMHH) beslut i miljötillståndsärende ÅMH-Pn 33/09, Dnr 2008-1396, fiskodling vid Nåtö by, Lemlands kommun.

Domstolen ber samtidigt om handlingarna som legat till grund för detta beslut. Handlingarna ska vara domstolen till handa senast den 19 februari 2010.

Beslut om att lämna utlåtande till ÅFD i detta ärende har fattats av styrelsen för ÅMHH genom ÅMH-St 2/10 § 10, den 16 februari 2010 på beredning av t.f. miljöskyddsinspektör Ann-Sofi Wikingson.

För Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet

Jan Lindgrén
Ordförande i styrelsen

Yvonne Österlund
Myndighetschef

Bilaga

1. Akten Dnr 2008-1396 – Ålands fiskförädling Ab, miljötillstånd för odling av sik vid Nåtö by, Lemland kommun.